

Policy för miljökrav på fordonstvätt i Gävle Kommun

BYGG & MILJÖ GÄVLE

801 84 Gävle, Besöksadress Kyrkogatan 22

bygg.miljo@gavle.se

www.gavle.se

Definitioner

Anläggning: Anläggning för tvätt av minst 1000 personbilar eller 400 lastbilar, bussar eller andra vägfordon per år.

Anmälningsskyldig anläggning: Anläggning för tvätt av mer än 5 000 personbilar per år eller mer än 1 000 tvättar per år av andra fordon såsom lastbilar, bussar eller andra vägfordon eller tvätt av mer än 100 järnvägståg per år (enligt punkt 50.10 C i bilagan till förordning SFS 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Fordonstvätt: Med *fordonstvätt* avses i denna policy anläggning byggd för, eller som brukas med huvudsaklig verksamhet, att tvätta fordon. Det omfattar såväl manuell (*t.ex.* gör-det-själv-hallar) som automatisk tvätt. När det gäller avspolning av fordon utan användning av kemikalier vid enstaka tillfällen på andra anläggningar eller platser än de som anges ovan får bedömning göras från fall till fall.

Bakgrund

Denna policy har som utgångspunkt att fordonstvätt medför risk för miljöpåverkan. Det gäller såväl vid tvätt utanför anläggningar, som vid tvätt i anläggning ansluten till spill- eller dagvattenledning, eller till enskilt avlopp.

Det är viktigt att både det vatten som släpps ut från avloppsreningsverken och det slam som bildas under reningen innehåller så låga halter av miljöskadliga ämnen som möjligt. Ett sätt att klara detta är att minska utsläppsmängderna från olika källor i samhället. En av dessa källor är fordonstvättarna, vilka ofta är betydande.

Den sammanlagda bilden på situationen i Gävle Kommun visar på att vissa tvättanläggningar endast är utrustade med oljeavskiljare. Detta är otillfredsställande ur miljösynpunkt, eftersom oljeavskiljare ensamt inte kan ta hand om alla föroreningar från en biltvätt. Dessutom fungerar oljeavskiljarna ofta bristfälligt på grund av låg flödeskapacitet eller dålig egenkontroll. Riktlinjer för skötsel av oljeavskiljare finns i Gästrike Vattens handbok om miljösäker hantering av oljeavfall. Anläggningar med endast oljeavskiljare bör därför så snart som möjligt installera kompletterande rening. Tittar man på hela landet visar den sammanlagda bilden på att cirka en tredjedel av landets fordonstvättar utrustade för att uppfylla de krav på recirkulation och utsläppta föroreningsmängder som fanns i Naturvårdsverkets tidigare Allmänna Råd, *Fordonstvätt Mål och riktvärden*, 96:1 (NVAR 96:1) som senare ersatts med Naturvårdsverkets branschfaktablad ”Fordonstvättar” (*utgåva 1, maj 2005*).

Krav på kompletterande rening

Policyn förskriver inte vilken sorts kompletterande reningsteknik som bör väljas men för att klara utsläppsmålen avseende metaller och organiska ämnen krävs oftast ytterligare reningssteg efter oljeavskiljare, t.ex. filtrering, biologisk rening, recirkulation eller kemisk fällning. I övrigt ska anläggningen klara av följande för att anses uppfylla policyns riktlinjer:

- Möjlighet till automatisk provtagning på utgående vatten ska finnas.
- Tvättanläggningen får ej användas då reningsanläggning inte fungerar.
- Bräddavlopp får inte förekomma.
- Vid haveri ska tvätten stängas.
- Fordonstvätten ska utrustas med en separat vattenmätare för att möjliggöra en uträkning av vattenförbrukningen per fordon.
- Verksamheten **bör** verka för att hålla nere vattenförbrukningen, exempelvis genom recirkulation.
- Utsläppen till avloppsnätet **bör** per tvätt inte överstiga 50 liter per personbil och 150 liter per lastbil, buss eller annat vägfordon.
- Föroreningsmängderna per tvättat fordon i genomsnitt, under den mest belastande månaden, ska fr.o.m. 2012 inte överstiga värdena i tabell 1.

Tabell 1. Maximal mängd förorening per tvättat fordon

Analysparameter	Personbil	Lastbil, buss eller annat vägfordon¹
Samlingsparameter: Bly, krom, nickel	5 mg/fordon	15 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon	0,30 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Oljeindex	2,5 g/fordon	7,5 g/fordon

Tidsplan för utbyggnad av kompletterande rening

Följande tidsplan gäller för de olika anläggningarna:

Ny-, om- eller tillbyggnad av tvättanläggning

Med omedelbar verkan gäller att kompletterande rening ska införas vid all ny- eller ombyggnad av anläggningar. Som ombyggnad räknas genomgripande förändring eller utbyte av tvätt- eller reningsutrustning. Dessa förändringar eller utbyten kan exempelvis vara byte av portaltvätt, byte av tvättmetod eller ombyggnad av befintlig oljeavskiljare. Normalt underhåll eller service av tvätt- eller reningsutrustning omfattas inte.

Befintliga anläggningar

Senast 2011 ska befintliga anläggningar ha försetts med kompletterande rening. En tidsplan för detta ska ha upprättats senast 2010. Från och med 2012 skärps utsläppskraven till att gälla värdena i tabell 1, sid. 3.

¹ Räknat på ett 12 meter långt fordon, vilket innebär att man ibland får räkna om mängderna. En fordonsenhet är ett fordon, lastbil eller buss på 12 meters längd. 0,5 fordonsenheter är en van eller t.ex. en färdtjänstbuss på 6 meter. 1,5 fordonsenheter är t.ex. en ledbuss eller semitrailer på ca 18 meter. 2 fordonsenheter är en bil plus släp på ca 24 meter.

Provtagning

Provtagning ska ske regelbundet med automatisk provtagare på utgående behandlat tvättvatten för kontroll av metallhalter samt oljeindex. Provtagningen ska utföras flödesproportionellt eller tidsstyrd (ca var 5:e minut) under den tid som vatten lämnar reningsanläggningen. Proverna ska tas av en behörig provtagare. Provtagningen ska finnas med i anläggningens egenkontroll och dokumenteras.

För närvarande gäller att ett dygnssamlingsprov ska tas varje vinterhalvår. **Från och med säsongen 2010 skärps provtagningskravet för anmälningspliktiga anläggningar och från och med säsongen 2011 för anläggningar under anmälningsnivån enligt följande:**

Vid **anmälningspliktiga anläggningar** tas under två vintermånader (november-april) minst ett veckosamlingsprov per månad. Bly, kadmium, krom, nickel samt zink ska analyseras. Minst ett av proverna under säsongen analyseras även på oljeindex. Oljeprovet ska till skillnad från metallproverna vara ett dygnssamlingsprov. Denna utökade provtagning behövs för att en någorlunda rimlig kunskap ska erhållas om de större biltvättarnas utsläpp till avloppsnätet. Provtagningsresultaten kommer att ligga till grund för bedömning av om respektive biltvättanläggning klarat gällande utsläppskrav. Med veckosamlingsprov menas provtagning under sju dygn i följd. Provtagning av oljeindex ska göras under det första dygnet. Samlingsprov tas under samtliga dygn för metallanalys.

Vid **anläggningar under anmälningsnivån** tas minst ett dygnssamlingsprov per år. Provet ska tas under vinterhalvåret (november-april) och analyseras på bly, kadmium, krom, nickel, zink samt oljeindex.

Senast den 31 maj (efter avslutad provtagningsäsong) ska resultaten från provtagningarna redovisas till Bygg & Miljö Gävle. Redovisningen ska även innehålla uppgifter om antal tvättade fordon och förbrukad vattenmängd under respektive provtagningsperiod. Uppgifter om kemikalieförbrukning samt antal tvättar per år ska också redovisas.

Skötsel av fordonstvättanläggning

- För varje fordonstvättanläggning ska det finnas skötselinstruktioner och en särskilt utsedd person med ansvar för anläggningens skötsel. Alla biltvättanläggningar med kompletterande rening kräver daglig tillsyn. Den dagliga tillsynen ska dokumenteras, till exempel i en skötseljournal.
- För att reningsanläggningar ska fungera på ett bra sätt är det viktigt att miljöanpassade kemikalier används. Produkter som används eller säljs vid biltvätt ska antingen uppfylla kraven för miljömärkning med Svanen eller Bra miljöval eller ingå i Kemikaliesvepets listor över godkända fordonstvättmedel eller särskilda avfettningsmedel (se www.goteborg.se).
- Säkerhetsdatablad ska finnas för samtliga kemikalier och kemiska produkter som används till tvättprocessen. En förteckning ska även upprättas över alla kemiska produkter som har miljöfarliga egenskaper.
- Tömning av oljeavskiljaren ska ske vid behov eller minst en gång varje år. Bedömning av annan tömningsfrekvens kan ske i det enskilda fallet.
- Larm ska finnas till oljeavskiljaren.
- Städmetoder som inte ger upphov till avloppsvatten bör i första hand användas vid golvtvätt.

Övrig fordonstvätt

För de fordonstvättar som inte berörs av ovanstående krav gäller Gästrikens riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter. I övrigt gäller följande krav:

- Vid nyinstallation ska oljeavskiljare av klass 1, enligt Svensk Standard SS EN 858 del 1 och 2, väljas med en utsläppshalt på maximalt 5 mg olja/l i utgående vatten.
- I verkstäder där även fordonstvätt förekommer bör verkstadsdelen vara avloppslös, alternativt ha separat oljeavskiljare skilt från fordonstvätten.

Fordonstvätt på gatan

Fordonstvätt på gatan är inte tillåten för dem som bedriver yrkesmässig verksamhet eftersom de då inte uppfyller miljöbalkens (MB 2:3) krav på bästa möjliga teknik. Fordonstvätt på gatan är alltid olämpligt ur miljösynpunkt eftersom tvättvattnet orenat når reningsverk eller närmaste vattendrag. Det miljömässigt bästa alternativet är att tvätta bilen i en anläggning med bra rening.

Denna policy anger de krav som generellt kommer att ställas. Fortfarande gäller dock att en individuell prövning alltid sker för varje objekt. Den prövning som görs av tillsynsmyndigheten utgår från Miljöbalken (SFS 1998:808), medan Gästrike Vatten utgår från Lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412) och ABVA, Allmänna bestämmelser för brukande av Gävle kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (antagen av kommunfullmäktige den 15 december 2008).

Bygg & Miljö Gävle
Gävle Kommun
Kyrkogatan 22
801 80 Gävle
Tfn 026-17 80 00
Fax. 026-17 83 79

Gästrike Vatten AB
Hamnleden 20
806 41 Gävle
Tfn 020-37 93 00
Fax: 026-17 51 09